

ISSN 2334-718X

ISSN 2334-704X (Online)

DOI 10.12709/issn.2334-704X

FBIM Transactions

46 69 6E 61

6E 63 65

42 75 73 69 6E

65 73 73

49 6E 66 6F 72

6D 61 74 69 6F

6E 20 26 20 49

6E 64 75 73 74

72 69 61 6C 20

74 65 63 68 6E

6F 6C 6F 67 69

65 73

4D 61 6E 61 67

65 6D 65 6E 74

**Edited by
Zoran Čekerevac**

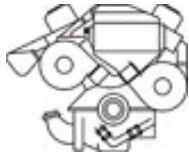
MESTE

Year VII Vol. 7

No. 2

October 2019

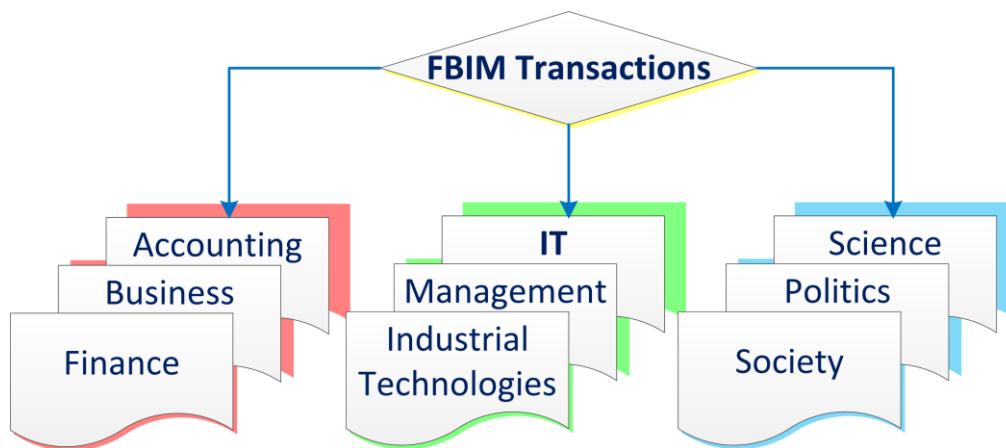
Intentionally left blank – Namerno ostavljeno prazno

ISSN 2334-718X
ISSN 2334-704X (Online)
DOI 10.12709/issn.2334-704X

This issue:
DOI: 10.12709/fbim.07.07.02.00

FBIM Transactions

Edited by
Zoran Čekerevac

CIP – Каталогизacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

336+004+005

FBIM Transactions : Finance, Business,
Information & Industrial technologies,
Management / glavni i odgovorni urednik Zoran
P. Čekerevac. – [Štampano izd.]. – Year 7,
No. 2 (2019) - . – Beograd : MESTE NVO :
Fakultet za poslovno industrijski menadžment
; Toronto : SZ & Associates, 2013- (Beograd :
ICIM+). – 30 cm

Polugodišnje. – Tekst na srp. i engl. jeziku.
- Drugo izdanje na drugom medijumu: FBIM
Transactions (Online) = ISSN 2334-704X
ISSN 2334-718X = FBIM Transactions (Štampano
Izd.)
COBISS.SR- ID 196184844

Circulation: 100copies
Tiraž: 100 primeraka

FBIM Transactions

DOI 10.12709/issn.2334-704X

DOI of this issue: **10.12709/fbim.07.07.02.00**

FBIM Transactions is an international academic journal published online, as well as print (subscription), which publishes scientific and professional research articles and reviews in English and/or Serbian, or similar language. FBIM Transactions is published in Belgrade - Serbia and in Toronto - Canada. The focal point of the journal is at international level, with the view on matters from a global perspective, but, also, some papers concerning some local specific events could be published. The science and technological advancements and their socio-political impact that happens all over the world can find place in the FBIM Transactions. The journal is indexed by Index Copernicus in ICI Journals Master List ICV from 2016.

Publishers

- **MESTE NGO** – Belgrade
- **Faculty of Business and Law** of the "Union – Nikola Tesla" University in Belgrade, Belgrade, Serbia
- **SZ & Associates**, Toronto, Canada

Editorial staff – Production:

Prof. Dr. **Zoran Čekerevac**, Editor-in-chief, Faculty of Business and Law, Belgrade, Serbia
Prof. Dr. **Milija Bogavac**, Deputy chief editor, Faculty of Business and Law, Belgrade, Serbia
Slavko Zdravković, MSc, Editor, SZ & Assoc.- Toronto, Canada
Damjan Čekerevac, MSc, Technical editor, University of Coimbra, Coimbra, Portugal
Prof. Dr. **Ljiljana Jovković**, Proofreader, Faculty of Business and Law, Belgrade, Serbia
Sanja Čukić, MA, Lecturer, Proofreader, Faculty of Business and Law, Belgrade, Serbia
Milanka Bogavac, PhD, Manager, Faculty of Business and Law, Belgrade, Serbia

Editorial board – Scientific Board:

Prof. Dr. **Milija Bogavac**, Faculty of Business and Law of the "Union - Nikola Tesla" University in Belgrade, Serbia
Prof. Dr. **Ana Čekerevac**, University of Belgrade Faculty of Political Sciences, Serbia
Prof. Dr. **Zoran Čekerevac**, Faculty of Business and Law of the "Union - Nikola Tesla" University in Belgrade, Serbia
Prof. Ing. **Zdenek Dvorak**, PhD, Faculty of Special Engineering of the University of Žilina, Žilina, Slovakia
Prof. Dr. Sc. **Zvonko Kavran**, Faculty of Transport and Traffic Engineering, University of Zagreb, Croatia
Prof. Dr. **Petar Kolev**, "Todor Kableskov" University of Transport, Sofia, Bulgaria
Prof. **Iouri Nikolski**, PhD, National University "Lvivska Polytechnica", Lviv, Ukraine

- Prof. Dr. **Lyudmila Prigoda**, Maykop State Technological University, Maykop, Russia
Prof. Ing. **Ladislav Šimak**, PhD, Faculty of Special Engineering of the University of Žilina, Žilina, Slovakia
Prof. **Daniela Todorova**, PhD, "Todor Kableshkov" University of Transport, Sofia, Bulgaria
Prof. **Yaroslav Vyklyuk**, DSc, Bukovinian University, Chernivtsi, Ukraine
Ing. **Stanislav Filip**, PhD, Assoc. Prof., School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava, Slovakia
Dr. hab. **Ladislav Hofreiter**, Assoc. Prof., Andrzej Frycz Modrzewski, Krakow University, Poland
CSc. **Irina Ivanova**, Assoc. Prof., State University of Food Technologies, Mogilev, Belarus
Col. Ing. **Veroslav Kaplan**, CSc., Assoc. Prof., Faculty of Military Technology, University of Defence in Brno, Czech Republic
Tatiana Paladova, PhD, Assoc. Prof., Maykop State Technological University, Maykop, Russia
Denis Vasilievich Kapski, PhD, Assoc. Prof., Belarussian National Technical University, Minsk, Belarus
Ing. **Radovan Soušek**, PhD, Assoc. Prof., University of Pardubice Jan Perner Transport Faculty, Pardubice, Czech Republic
Dr. hab. Eng. **Zenon Zamiar**, Assoc. Prof., Wrocław University of Environmental and Life Sciences, Wrocław, Poland
Dr. sc. **Mario Bogdanović**, Assoc. Prof., Faculty of Economics, University of Split, Croatia
Dr. **Evelin Krmac**, Assoc. Prof., University of Ljubljana, Faculty of Maritime Studies and Transportation Portorož, Slovenia
Dr. **Svetlana Andjelić**, Prof. v.s., Information Technology School - ITS, Belgrade, Serbia

Printed by: **ICIM+, Belgrade**

Circulation: 100 copies

The journal was published online at URL: http://fbim.meste.org/FBIM_2_2019/K1.html

The FBIM Transactions is registered by ICI World of Journals, ICI Journals Master List, Crossref, doiSerbia of the National Library of Serbia, COBIB.SR, Matica Srpska Library, COBISS.SR and KoBSON EleCas database, Google Scholar, ResearchBib, Scilit, ROAD, ERIH PLUS...

All published papers have been double-blind peer reviewed.

Two issues of the journal are published annually: April 15th and October 15th.

**ISSN 2334-704X (Online) and
ISSN 2334-718X**

FBIM Transactions je međunarodni akademski časopis koji se publikuje onlajn i u štampanoj verziji (za pretplatnike) i koji prihvata naučne i stručne, istraživačke i pregledne članke na engleskom i/ili srpskom jeziku (ili srodnim jezicima). FBIM Transactions se publikuje iz Beograda - Srbija i Toronta - Kanada. Časopis je fokusiran na međunarodni nivo, sa gledanjem na predmetnu materiju iz globalne perspektive, ali i neki od radova koji se odnose na lokalne, specifične, pojave, takođe, mogu biti publikovani. Naučna i tehnološka unapređenja i njihovi društveno-politički uticaji širom sveta mogu da nađu svoje mesto u FBIM Transactions. FBIM Transactions je indeksiran kod Index Copernicus-a u ICI Journals Master List od 2016. godine.

Izdavači

Izvršni izdavač

Suizdavači

- **MESTE** - Beograd
- **Poslovni i pravni fakultet** – “Union – Nikola Tesla” Univerziteta iz Beograda
- **SZ & Associates** – Toronto, Kanada

Uredništvo - Redakcija:

prof. dr **Zoran Čekerevac**, Glavni i odgovorni urednik, Poslovni i pravni fakultet, Beograd

prof. dr **Milija Bogavac**, Zamenik glavnog urednika, Poslovni i pravni fakultet, Beograd

mr **Slavko Zdravković**, Urednik, SZ & Assoc.- Toronto, Kanada

Damjan Čekerevac, MSc, Tehnički urednik, University of Coimbra, Coimbra, Portugal

prof. dr **Ljiljana Jovković**, Lektor, Poslovni i pravni fakultet, Beograd

Sanja Čukić, MA, Lektor, Poslovni i pravni fakultet, Beograd

Milanka Bogavac, PhD, Organizator, Poslovni i pravni fakultet, Beograd

Izdavački savet - Naučni odbor:

prof. dr **Milija Bogavac**, Poslovni i pravni fakultet "Union - Nikola Tesla" Univerziteta, Beograd, Srbija

prof. dr **Ana Čekerevac**, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Beogradu, Beograd, Srbija

prof. dr **Zoran Čekerevac**, Poslovni i pravni fakultet "Union - Nikola Tesla" Univerziteta, Beograd, Srbija

prof. Ing. **Zdenek Dvorak**, PhD, Fakultet specijalnog inženjerstva Univerziteta u Žilini, Žilina, Slovačka

Prof. dr. sc. **Zvonko Kavran**, Fakultet prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Hrvatska

prof. dr **Petar Kolev**, "Todor Kableškov" Univerzitet transporta, Sofija, Bugarska

prof. **Iouri Nikolski**, PhD, Nacionalni Univerzitet "Lvivska Polytechnica", Lviv, Ukrajina

prof. dr. **Ljudmila Prigoda**, Državni tehnološki univerzitet Majkop, Majkop, Rusija
prof. Ing. **Ladislav Šimak**, PhD, Fakultet specijalnog inženjerstva Univerziteta u Žilini, Žilina, Slovačka
prof. **Daniela Todorova**, PhD, "Todor Kableškov" Univerzitet transporta, Sofija, Bugarska
prof. **Yaroslav Vykylyuk**, DSc, Bukovinski Univerzitet, Černivci, Ukrajina
v. prof Ing. **Stanislav Filip**, PhD, Visoka škola ekonomije i menadžmenta državne uprave, Bratislava, Slovačka
dr hab. **Ladislav Hofreiter**, v. prof., Andrzej Frycz Modrzewski Univerzitet, Krakov, Poljska
v. prof. **Irina Ivanova**, CSc., Državni univerzitet tehnologije hrane, Mogilev, Belorusija
Puk. docent inž. **Veroslav Kaplan**, CSc., Fakultet vojne tehnologije Univerziteta Odbrane, Brno, Češka Republika
v. prof. **Tatiana Paladova**, PhD, Državni tehnološki univerzitet Majkop, Majkop, Rusija
Ph.D. **Denis Vasilievich Kapski**, v. prof., Beloruski Nacionalni Tehnički Univerzitet, Minsk, Belorusija
Doc. Ing. **Radovan Soušek**, PhD, Saobraćajni fakultet Jan Perner Univerziteta u Pardubicama, Pardubice, Češka Republika
dr hab. Eng. **Zenon Zamiar**, v. prof., Univerzitet prirodnih nauka i zaštite životne sredine, Vroclav, Poljska
dr. sc. **Mario Bogdanović**, docent, Ekonomski fakultet Univerziteta u Splitu, Split, Hrvatska
dr **Evelin Krmac**, docent, Fakultet za pomorstvo i transport Univerziteta u Ljubljani, Portorož, Slovenija
dr **Svetlana Anđelić**, prof. s.s., ITS - Visoka škola strukovnih studija za informacione tehnologije, Beograd, Srbija

Štampa: **ICIM+, Beograd**

Tiraž: 100 primeraka

Žurnal je publikovan i onlajn na URL adresi: http://fbim.meste.org/FBIM_2_2019/K1.html

Žurnal FBIM Transactions je registrovan u ICI World of Journals, ICI Journals Master List, Crossref, doiSerbia of the National Library of Serbia, COBIB.SR, Matica Srpska Library, COBISS.SR and KoBSON EleCas database, Google Scholar, ResearchBib, Scilit, ROAD, ERIH PLUS...

Svi publikovani radovi su recenzirani od strane dva recenzenta.

Časopis se publikuje dva puta godišnje: 15. aprila i 15. oktobra.

**ISSN 2334-704X (Online) i
ISSN 2334-718X**

TERORISTIČKE ORANIZACIJE U SIRIJI

TERRORIST ORGANIZATIONS IN SYRIA

Boris Bursać

Gradska opština Čukarica, Beograd, Srbija

©MESTE

JEL Category: **Z12**

Apstrakt

Poslednjih sto godina Sirija je bila sinonim za turbulentna dešavanja, politička previranja ratove, tako da možemo reći da nije iznenađujući sled događaja koji je zadesio Siriju. Sukob koji je počeo u vidu demonstracija 2011. godine odnosno, u vidu svojevrsnog konflikta vlasti i opozicije prerastao je u oružani sukob sa više od 200.000 mrtvih i 10.000.000 raseljenih. Usled ovakvog haosa iz „pandorine kutije“ izletele su islamističke terorističke organizacije iza kojih ostaju beda i siromaštvo, nezaposlenost, politički haos, destabilizacija, nasilje, masakri, borba bilo kad i svuda u svakom gradu, selu, zaseoku, dakle stanje opšteg rasula gde se konfliktima ne nazire kraj. Sve je počelo takozvanim „Arapskim prolećem“ u Tunisu, da bi se kasnije proširilo na Egipat, Libiju, Bahrein, Siriju, Jemen, Alžir, ponovo Irak, Jordan, Maroko, Oman i još nekoliko država gde su sukobi bili manjeg intenziteta. Cilj ovog rada je ideja da se pruže potrebna znanja proistekla iz opsežne analize, pre svega ideoloških, politikoloških, socioloških gledišta odnosno stanovišta terorističkih organizacija sa prostora Sirije i da se na najbolji način u pravom smislu omogući razumevanje njihovih delatnosti i njihovog velikog uticaja na razvoj terorizma u celini.

Ključne reči: terorizam, Al Nusra, Al Šam, Liva al Tavid, Liva al Hak, Sirijski islamski front

Abstract

For the past hundred years, Syria has been a synonym for turbulent events, political turmoil, and wars, so we can say that the current situation that has hit Syria is not surprising. The conflict that began in the form of the demonstration in the 2011-th, or, in the form of a sort of conflict of power and opposition, grew into an armed conflict with more than 200,000 dead and 10,000,000 displaced persons. As a result of such a chaos from the "pandora's box" Islamist terrorist organizations have gone out, which lead to misery and poverty, unemployment, political chaos, destabilization, violence, massacres, fighting anytime and anyplace in every city, village, hamlet, therefore, the situation of a general chaos where end of conflicts is not yet seen. It all began with the so-called "Arab Spring" in Tunisia, to expand later to Egypt, Libya, Bahrain, Syria, Yemen, Algeria, Iraq, Jordan, Morocco, Oman and other countries where conflicts were of lesser intensity. The aim of this research is the idea to provide the necessary knowledge

stemmed from an extensive analysis, primarily ideological, political, sociological point of view or the point of view of terrorist organizations on the territory of Syria and that the best way to enable

Adresa autora:

Boris Bursać

boris.bursac89@gmail.com

true sense of understanding of their business and their great influence on the development of terrorism in general.

Keywords: *Terrorism, Al Nusra, Ahrar al-Sham, Liwa al-Tawhid, Liwa al-Haqq, Syrian Islamic Front*

1 UVOD

Nakon povlačenja koalicioni snaga iz Iraka, i borbe Zapada za demokratizaciju sveta žarište daljih borbi prenosi se na sever Afrike i delom na Bliski Istok. Zašto su se sukobi baš ovde preneli? Ko stoji iza arapskog proleća? Ko su žrtve a ko agresori? Da li iza svega stoji samo prost kapital? Je li „crno zlato“ uzrok svemu? Jesmo li nepodobni ili neposlušni? Ko je sledeći? Samo su neka od pitanja na koje nemamo odgovor ili imamo al ne smemo da kažemo - sami zaključimo. Dakle ova gore napomenuta događanja samo su otvorile put širenju verskog ekstremizma i produbile sve opštu krizu u svetu. Sirija je sada „svetska pozornica“ a igrači u njoj su u suštini podeljeni u četiri grupacije:

- Jedan deo okrenut je Asadu i njegovom režimu
- Drugi deo su opozicione snage na čelu sa Sirijskim nacionalnim većem
- Al kaida u Iraku kasnije poznatija kao Islamska država
- Sirijski Kurdistan

Sve ove snage da bi se održale tu gde jesu, imaju direktnu ili indirektnu podršku, vojnu ili političku nekih vanjskih sila, svaka ima svoje ideale, svaka svoje ciljeve i samo na taj način opstaju. Asadov režim ima podršku: Rusije, Irana i Hezbolaha (Schmidt, 2012), Sirijsko nacionalno veće se oslanja na: Tursku, Saudijsku Arabiju, Katar, SAD, Ujedinjeno Kraljevstvo. Sirijski Kurdistan sasvim logično ima podršku Iračkog Kurdistana, a Islamska država ima svoje sestre pridružnice, manje terorističke organizacije o kojima ću pisati u nastavku rada. Na osnovu svega napomenutog sa apsolutnim pravom možemo reći da trenutni sukob u Siriji nije ništa drugo do najveće ratno žarište u svetu. Rat je možda počeo sa namerom da se svrgne režim Bašara el Asada (Bashar Hafez al-Assad), koji istini za volju nije bio toliko diktatorski kako se predstavlja, čak šta više verovalo se da su Asad - otac i sin faktori stabilnosti u ovom regionu, jer se za njihovo vreme Sirija transformisala u jednu moćnu i razvijenu državu u ekonomskom, obrazovnom, i privrednom smislu, pre svega samostalnu

suverenu državu. Gde Sirija ne duguje nijedan dinar, ni unutra ni van zemlje. Obrazovanje do fakulteta je besplatno. Zdravstvo je besplatno. Tako da se Sirija nametnula kao jedna centralna zemlja na Bliskom istoku koja je uvek morala da bude pitana, i to očigledno nije nekom odgovaralo te se krenulo u opštu ofanzivu protiv nje. Prema nekim podacima Asad se nametnuo kao meta teroristima iz prostog razloga što je pripadao Alavitima sekti sklonoj misticizmu koja pripada šiitskoj školi i koja čini 12% ukupnog stanovništva u Siriji dok sa druge strane imamo sunitsku većinu. U narednom delu istraživanja bavićemo se terorističkim organizacijama koje su delovale ili još deluju na ovom prostoru ali su u senci najvećeg zlotvora današnjice poznatijeg kao Islamska država o kojem sam već pisao te ću se u nastavku rada fokusirati upravo na te terorističke organizacije.

2 AL NUSRA

Al Nusra front ili u originalu Džabat Al Nusra (Jabhat al-Nusra) osnovan je krajem 2011. godine i to od strane Al Kaide u Iraku koja se u tom trenutku nalazila pod vođstvom Abu Bakar al Bagdadija (Abu Bakr al-Baghdadi). Naime Al Bagdadi je poslao grupu operativaca na čelu sa Abu Muhamed al Džulanijem (Abu Muhammad al-Julani), da osnuje dobro organizovanu džihad ćeliju ali ovaj put na prostoru Sirije (Joscelyn, Al Qaeda in Iraq, Al Nusrah Front Emerge as Rebranded Single Entity, 2013). Vrlo brzo Al Nusra doživljava ekspanziju, iz razloga koje sam napomenuo – trenutne političke situacije u Siriji. Pobunjenicima, Al Nusra je bio izvor opstanka pre svega zbog dobro organizovanog dotoka oružja i boraca, naravno finansiranih od Al Kaide u Iraku. Svoj uspeh ova teroristička organizacija brzo je doživela zbog profesionalnih ratnika koji su svoju obuku prošli u Avganistanu i Iraku i time pridobila veliki broj pobunjeničkih grupa na novom, ratom zahvaćenom području.

Povučena iskustvom iz Iraka Al Kaida odnosno njena produžena ruka Al Nusra izbegavala je brutalna pogubljen i bombaške napade ali ne zadugo već u januaru 2012. godine preuzima

odgovornost za napad u Al Midanu distriktu Damaska. Ovim postupkom izgubila je deo podrške u narodu Sirije ali ne tako veliki kao što je bila situacija u Iraku, čak je pobunjenička vojska Sirije javno demonstrirala američkom proglašenju Al Nusre za terorističku organizaciju. (Gordon, Barnard, 2012). U međuvremenu je došlo do sukoba između Al Nusre i Al Kaide u Iraku zbog namere iračke Al Kaide da formira organizaciju koja će se nazivati Islamska država Iraka i Sirije i kojoj će Al Nusra biti potčinjena. Ne želimšaviti tavu podelu autoriteta, Al Nusra polaže zakletvu Ajmanu al Zavahiriju (Ayman al-Zawahiri) inače novom vođi Al Kaide koji je na mesto glavno komandujućeg došao nakon ubistva Osame bin Ladena 2011. godine. Taj korak je produbio, već postojeću krizu u odnosima između Al Kaide u Iraku i Al Nusre što je kasnije dovelo do ukupno 3000 poginulih dojučerašnjih saboraca. Ne samo što je Al Kaide iz Iraka, u ovom periodu već Islamska država Iraka i Sirije ubila veliki broj Al Nusrinih boraca ili ih primorala na fuziju sa svojom organizacijom već je zauzela njihov centar Deir ez Zor - inače sirijski centar naftne industrije i samim tim sebi obezbedila stalni izvor prihoda. Gubeći ovaj centar Al Nusra je morala brže da se organizuje inače bi svi njeni borci polako prelazili u tabor Islamske države Iraka i Sirije. Kako bi to sprečila vraća se starom terorističkom izvoru prihoda - kidnapovanju. Neki od najpoznatijih kidnapovanja koje su objavili svetski mediji, a vezani su za Al Nusru svakako su: grupa grčkih pravoslavnih monahinja koje su puštene uz pomoć Katara i Libana, američki novinar Petar Teo Kurtis (Peter Theo Curtis), 45 fidžijskih pripadnika mirovnih snaga takođe su pušteni, već kasnije Al Nusra je pobila nekoliko taoca, a neki su još u procesu pregovora. Svi ovi događaji koje smo naveli doveli su do problema unutar organizacije i sumnji u samo rukovodstvo, koje je nakon toga okrenulo svoju politiku i delovanja prema Idlib provinciji u Siriji. U međuvremenu došlo je do preokreta odnosa između Al Nusre i pobunjenika koji su iz stanja prijateljstva prešli u stanje otvorenog sukoba, pre svega zbog saradnje pobunjenika i vlade SAD koja je Al Nusru proglasila za terorističku organizaciju. Tako da je sad Al Nusra pored napada na vlasti u Idlibu za neprijatelja imala i neke pobunjeničke grupacije. Ubrzo se na terenu pojavila i organizacija pod nazivom Ahrar al Šam (Ahrar al-Sham), koja će zajedno sa Al

Nusrom delovati protiv zajedničkih neprijatelja. Prema poslednjim podacima Al Nusra je brojala oko 20.000 boraca i u januaru 2017. godine je sa nekoliko selafističkih odreda poput (FDD's Long War Journal, 2017):

- Ansar al-Din Front
- Liwa al-Haqq
- Jaysh al-Sunna

formirala organizaciju *Hay'at Tahrir al-Sham* (Organizacija za oslobođanje Levanta), koja se smatra jednom od najuticajnijih terorističkih organizacija na prostoru Sirije. Ova organizacija ostaje vodeća u Idlib provinciji i ima veliku podršku Al Kaide i prema nekim informacijama Katara. (Karouny, 2015). Novo formiranu organizaciju odnosno njen vojno-operativni deo i dalje vodi Abu Muhamed al Džulani (Abu Muhammad al-Julani), dok savet Šure (savetodavno veće) vodi Abu Džaber Šaik (Abu Jaber Shaykh) bivši general - komadant Ahrar al Šama.

3 AL ŠAM

Al Šam (Ahrar al Sham) ili kasnije Harakat Ahrar al-Sham al-Islamiyya, ili islamski pokret slobodnih ljudi Levanta, još je jedna sunitaska teroristička organizacija koja deluje na prostoru Sirije i bori se protiv Asadovog režima. Cilj je dakle jasan rušenje autoritarnog i diktatorskog režima i uspostavljanje islamske vlade. Organizacija je osnovana od strane bivših političkih zatvorenika na čelu sa šeirom Hasan Abudom (Abu Abdullah al-Hamawi).

Zvanično, prema postojećim podacima organizacija je osnovana u 2011. godini, ali nije učestvovala u nekim ozbiljnijim sukobima sve do 2012. godine. (Abouzeid, 2012). Ova teroristička organizacija se veoma brzo širila da bi u roku od dve godine imala 83 borbene jedinice. Njihov brzi uspeh svakako je vezan za njihove finansijere koji imaju težnju da ujedine sve salafi islamiste pod jedan barjak.

Tu pre svega mislim na vođu salafi pokreta u Kuvajtu Hakima al Mutarija (Hakim al-Mutairi) inače osnivača Hezb al Uma (Hezb al-Umma) nepriznate političke partije Kuvajta. (Lund, 2013) Dok sa druge strane postoje tvrdnje da se Al Šam finansira još od nekih grupacija iz Katara i čak Muslimanskog bratstva. Sad se sigurno pitate

kakve veze imaju Muslimasko bratstvo i Al Šam. E pa svakako nemaju ideoliških veza jer kao što znamo Muslimansko bratstvo propagira jedan pramatičniji tip islamizma dok Al Šam predstavlja jedan radikalniji pravac. Ono što ih veže jeste namera da se Muslimansko bratstvo što pre vrati na sirijsku pozornicu iz koje su proterani, dal to bilo kroz oružane sukobe ili putem veza koje Muslimansko bratstvo ima u Idlib i Hama provincijama. Zaboravio sam napomenuti da i Al Šam kao i Al Nusra najviše deluje baš na prostorima Idlib i Hama provincija i da tu čine svojevrsnu vlast. Već od 2013. godine Al Šam širi svoja delovanja preko cele teritorije Sirije, najviše na severu zemlje. Protive se pro zapadnoj intervenciji ali ipak učestvuju u ratnim dejstvima na strani pobunjenika koji kao što znamo imaju direktnu podršku vlade SAD i NATO pakta. Dakle kroz donacije Kuvajta, Katara, Saudijske Arabije, Turske ali i grupacija unutar Muslimanskog bratsva sa jedne strane i kroz otimanja vojnih sredstava sirijske armije ova teroristička organizacija morala se nametnuti kao jedna od vodećih, možda ne baš na celoj sirijskoj teroriji ali zasigurno na delu teritorije na kojem je delovala - dakle sever zemlje. Apsolutno je saradivala sa Al Nusra frontom i u bliskim vezama je sa Islamskom državom. Smatra se izuzetno samostalnom organizacijom koja nema javno poznatih veza sa Al Kaidom, dakle ne smatra se još jednom produženom rukom te organizacije. Borci unutar organizacije su uglavnom članovi lokalnih brigada vernih Al Šamu a podržani su, koordinisani i kontrolisani od strane centrale organizacije sa sedištem u Idlibu. Napadaju u najvećoj meri vojne baze u cilju osvajanja naoružanja koje će kasnije upotrebiti za visoko organizovane akcije. Predstavlja se kao salafi organizacija koja teži uspostavljanju teokratske države na bazi šerijatskog prava. Prima strane borce ali ne u meri u kojoj to radi Al Nusra jer jednostavno Al Šam nije toliko agresivan i fokusiran je samo na dejstva u Siriji pa i nema konstantnu potrebu za borcima. Neke od najpoznatijih akcija ove organizacije su:

- Napad na Međunarodni centar za poljoprivredna istraživanja u suvim oblastima (ICARDA), uz pomoć Al Nusre, novembra 2012. godine
- Oslobođanje dopisnika NBC-a Ričarda Engela, decembra 2012. godine

- Upad u vazduhoplovnu bazu Taftanaz, 2012. godine
- Napad na Al Zaru 2016. godine

U januaru 2013. godine Al Šam najavljuje stvaranje nove organizacije pod nazivom Harakat Ahrar al-Sham al-Islamiyya, koja je sastavljena od islamskih grupacija koje su u tom trenutku delovale na teroriji Sirije a to su (Lund, 2013):

- Harakat al-Fajr al-Islamiya iz Alepa
- Jamaat al-Taliaa al-Islamiya iz Idleba
- Kataeb al-Iman al-Muqatila iz Damaska

Ove gore navedene organizacije spojene su sa Al Šamom koji je u tom trenutku imao 83 grupacije odnosno brigade koje su delovale na prostoru Sirije a pod okriljem su Al Šama i formirale su organizaciju koja se zove Harakat Ahrar al-Sham al-Islamiyya koja svoje delovanje bazira na severo-zapadu Sirije. Ova grupacija dolazi često u sukobe sa Islamskom državom pogotovu posle kritike upućene direktno njoj od strane šeika Hasana Abuda. Naime šeik Hasan Abud javno je osudio Al Bagdadija i to u dve tačke (Joscelyn, 2014):

- Zbog odbijanja napora da se uspostavi bilo kakvo pomirenje ostalih milatntnih grupa sa Islamskom državom
- Zbog stava Al Bagadadija koji kaže da sve ostale grupe koje nisu pod komandom Islamske države u suštini su neverničke

Ovaj postupak šeika Hasana Abuda samo je produbio već postojeću krizu u odnosima ovih dveju organizacija a rezultiralo je ubistvom jednog člana Al Šama i kasnije sukobima u Raki gde je Al Šam imao pomoć više organizacija od kojih sam neke već pominjao a to su Al Nusra i Liva al Tavhid (Liwa al-Tawhid). Baza Al Šama je kasnije bombardovana, a u tom napadu je poginuo jedan od osnivača ove organizacije i Al Kaidin predstavnik za Siriju Abu Kalid al Suri (Abu Khalid al-Suri) (Joscelyn, 2014). Kasnije se ispostavilo da je Kalid al Suri poslat tu od strane samog vrha Al Kaide kako bi popravio izuzetno loše odnose i zaustavio sukobe između ovih militantnih organizacija. Naravno ovaj postupak je odmah naišao na osudu, a krivac se savim logično mada nije dokazano - nalazio u redovima Islamske države. U februaru 2018. godine Ahrar Al Šam i Pokret Nour al Din al Zenki (Nour al-Din al-Zenki Movement) formiraju Sirijski oslobodilački front

(Syrian Liberation Front) na čelo novonastale organizacije postavljen je Hasan Sufan (Hassan Soufan), inače vođa Ahrar Al Šama a za njegovog zamenika postavljen je šaik Tafik Sabahudin (Sheikh Tawfiq Shahabuddin) lider pokreta Nour al Din al Zenki. Procenjuje se da ova teroristička organizacija ima između 18.000 do 20.000 boraca, u otvorenom je sukobu sa sirijskom vojskom i Tahrir al Šamom i ima jaku podršku Turske (Zelin, 2017).

3 LIVA AL TAVHID

Liva al Tavhid (Liwa al-Tawhid) je teroristička organizacija odnosno brigada u početku, koju sam više puta pominjao i mislim da bih trebao nešto više napisati o njoj. Dakle ova grupa je osnovana od strane manjih opozicionih grupa na prostoru Alepa sa ciljem rušenja režima predsednika Bašara al Asada. Za samo mesec dana uspela je da se nametne kao prva opoziciona grupacija koja poseduje teritoriju. Kako je ova organizacija rasla tako počela da dobija sve više na značaju a njen lider Abdel Kader Saleh (Abdel Qader Saleh) inače jedan od dva osnivača, postaje izuzetno poznat u ovoj regiji. Na samom početku Al Tavid je bio deo odnosno brigada Slobodne vojske Sirije (Free Syrian Army- FSA), jedna izuzetno autonomna grupacija koja nije primala naređenja od FSA već je delovala prema svojim nahođenjima.

Ova grupacija se na početku zalagala za jednu umereniju islamsku ideologiju baziranu na šerijatskom pravu gde će postojati slobodni izbori i zaštita manjina, ali je bila protiv pro - zapadnog intervencionizma što će je kasnije radikalizovati. Smatra se da je u je u jednom momentu u svojim jedinicama imala između 8.000 i 10.000 vojnika i da je finansirana od strane Katara (Sinjab, 2013). Za sedište organizacije po logici stvari nametnuo se Alep a postoje podaci da je ova brigada kontrolisala jedan važan deo granice sa Turskom i da je posedovala veliki medicinski i medijski centar gde je zapošljavala preko 1000 civila (Lund, 2014). Retko kada je ova organizacija napadala samostalno neku metu već je imala pomoć najčešće Al Nusre. Najpoznatiji napadi ove grupacije su (Roggio, 2014):

- Napad na Alep jula 2012. godine kada ova organizacija zauzima i stavlja pod svoju vlast 40 % grada Alepa

- Liva al Tavid, Al Nusra, Brigada Nasera Salahudina, Dera al Asima, Liva al Habib al Mustafa aprila 2013. godine organizovali su niz napada na sirijsku vojsku u Damasku tom prilikom ubili su oko 150 vojnika i uništili su nekoliko tenkova sirijske vojske
- Liva al Tavid, zajedno sa Al Nusrom i Al Šamom maja 2013. godine napada vojne logore sirijske vojske u Idlib provinciji

Al Tavid organizacija doživljava jak udarac u 2013. godini kada Sirijsko vazduhoplovstvo bombarduje njihovu bazu u Alepu i ubija Al Abasa (Youssef al-Abbas) jednog od osnivača ove brigade odnosno organizacije, a samog Saleha ranjava i on umire nigde drugo do u Turskoj. Ovaj udarac je ozbiljno uzdrmao organizaciju, što je kasnije dovelo do raznih podela. Deo organizacije pomagao je FSA, deo Islamsku državu, deo je pritekao u pomoć Al Nusri. Takođe postoje podaci da su se delovi brigade priključili PPU (People's Protection Units) većinski kurdske jedinici, a preostala 4 bataljona Liva al Tavid su zvanično ušla u sastav Nur Al Din Al Zenki pokreta (Zaman, 2014).

Dakle na osnovu toga možemo reći da se ova organizacija dezintegrisala ali su pojedine jedinice ili bataljoni ove organizacije i dalje aktivni unutar drugih grupacija.

4 LIVA AL HAK

Liva al Hak (Liwa al-Haqq) je još jedna opoziciona snaga koja se javlja na području Sirije. Zvanično je osnovana avgusta 2012. godine od raznih islamističkih grupacija koje su delovale na području Homsa inače veoma važnog industrijskog centra Sirije. Homs takođe predstavlja izuzetno važan geostrateški položaj jer predstavlja prelaz između mediteranske obale i unutrašnjosti zemlje. Jedanaest grupacija ili brigada nazovimo ih kako hoćemo, čine Liva al Hak organizaciju a to su (Lund, 2014):

- Katibat al-Siddiq
- Katibat al-Furati
- Katibat al-Huda
- Katibat al-Naser li-Din Allah
- Katibat Sebaa al-Birr
- Katibat Shuhada Baba Amr
- Kataeb Atbaa al-Rasoul
- Katibat al-Ansar
- Kataeb al-Bara

- Katibat Seif Allah
- Katibat al-Bara bin Malek

Ono što je izuzetno bitno za ovu organizaciju, koja je aktivno delovala na sirijskom frontu svakako jeste to da nije označena kao teroristička organizacija već kao militantna i ideologija koju zastupa nije selafistička. Veruje se da je razlog ovakvom stavu informacija koja kaže da je ova organizacija osnovana uz pomoć jedne sekularne frakcije unutar Slobodne vojske Sirije – FSA i velikog broja studenata koji su učestvovali u protestima pred početak rata (Lund, 2013). Dakle iz ovoga samostalno možemo izvući cilj organizacije a to je svakako rušenje Asadovog režima i uspostavljanje nove islamske vlade. Takođe Liva al Hak ne nastupa sama već uz pomoć drugih organizacija pre svega Al Nusre, Al Šama , Al Tavhida. U novembru 2013. godine Liva Al Hak zajedno sa nekoliko terorističkih organizacija formira jednu od najvećih militantnih snaga na prostoru Sirije poznatiju kao Islamski front koju još čine (Lund, 2014):

- Ahrar Al Šam
- Ansar Al Šam
- Sukor Al Šam
- Liva Al Tavhid
- Džaiš al Islam
- Kurdski islamski front

Ova novoosnovana organizacija imala je za cilj smenu Asadovog režima, uspostavljanje nove islamske vlade i na vrhuncu svoje moći imala je između 40.000 i 70.000 boraca (Hassan, 2014). Komandant Liva Al Haka šaik Abu Rateb je bio generalni sekretar Islamskog fronta koji se zbog neslaganja Ahrar Al Šama i Džaiš al Islama raspustio 2014. godine. Nakon raspada Islamskog fronta deo Liva Al Haka je pristupio Ahrar Al Šamu a deo je delovao pod upravom organizacije poznatije pod imenom Džaiš Al Fatah.

5 SIRIJSKI ISLAMSKI FRONT

Kao što smo mogli zaključiti iz gore navedenog sadržaja, 2012. godina odnosno njena druga polovina je bila izuzetno turbulentna. Slobodna vojska Sirije – FSA počela je polako da se raspada u manje frakcije odnosno manje radikalne grupe koje samostalno deluju pre svega na severu i istoku zemlje. Većina tih organizacija obeležene su kao terorističke tako da pored

režima predsednika Bašara el Asada sa kojim su u stalnom sukobu, kao neprijatelja imaju i izuzetno moćne države sveta. Tako da se nametnula jedna sasvim logična ideja koja podrazumeva osnivanje jedne krovne organizacije sa ciljem opstanka na sirijskom frontu i borbe protiv zajedničkih neprijatelja. To se i desilo već 21.12. 2012. godine, kada Al Šam javno obelodanjuje osnivanje organizacije pod nazivom “ Sirijski islamski front” koji u svom sastavu ima 11 moćnih grupacija (Lund, 2013):

- Kataeb Ahrar al-Sham - deluje na celoj teritoriji Sirije
- Liwa al-Haqq - deluje u Homsu
- Harakat al-Fajr al - Islamiya- deluje u Alepu i njegovoj okolini
- Jamaat al-Taliaa al-Islamiya - deluje u okolini Idliba
- Kataeb Ansar al-Sham - deluje u Latakiji i njenoj okolini
- Katibat Moussaab bin Omeir - deluje u okolini Alepa
- Jaish al-Tawhid - deluje u Deir al Zoru
- Kataeb Suqour al-Islam - deluje u Damasku
- Kataeb al-Iman al-Muqatila - deluje u Damasku i njegovoj okolini
- Saraya al-Mahamm al-Khass - deluje u Damasku i njegovoj okolini
- Katibat Hamza bin Abdelmutaleb - deluje u Damasku i njegovoj okolini

Al Šam organizacija se nametnula kao leaderska pre svega što najžešće propagira selafizam, fokusirana je na Siriju, najveći broj boraca u njenim redovima je iz Sirije (mada prima i strane borce), svi njeni lideri koji su poznati javnosti su Sirijci a i delom zbog toga što je protivnik pro - zapadnog intervencionizma u sirijsku krizu. Dakle novoosnovana organizacija definiše se kao sunitska odnosno selafistička i teži uspostavljanju islamske države i širenju islamske kulture. Većina članova organizacije je takođe salafi opredeljena unutar islama izuzev kao što smo već naveli Liva al Haka. Bilo da su radikalni islamisti ili ne, borci su regrutovani a prednost su imali ljudi iz Sirije jer jedan od ciljeva približavanje narodu odnosno ideja je da se sirijski narod poistoveti sa ovom grupacijom i eventualno je pomogne. Organizacija pored ovog (ne svojstvenog svim članicama) ima i jasno definisane ciljeve oko kojih su se složile sve članice a to je (Lund, 2013):

- Svrgavanje režima Bašara al Asada i širenje bezbednosti na celu teritoriju voljene Sirije
- Rad na verskoj konsolidaciji pojedinaca, grupe i same države
- Rad na očuvanju islamskog identiteta društva tako što će se izgraditi kompletna islamska ličnost
- Izgradnja Sirije ali na temeljima pravde, nezavisnosti i solidarnosti uz korespondenciju sa islamskim principima
- Realno učešće u razvoju društva
- Priprema budućih lidera i naučnika u raznim sferama života koji će kasnije svoje znanje i veštine putem edukacije prenositi mlađim naraštajima

Dakle vidimo na osnovu ovih ciljeva da Islamski front teži osnivanju jedne teokratske države bazirane na šerijatskom pravu. Organizacija smatra da šerijatsko pravo treba imati primat iz prostog razloga što je jednostavno, efikasno i nepristrasno za primenu. A sama revolucija u Siriji je islamska revolucija jer u njenim sukobima najviše učestvuju muslimani tako da se šerijatsko pravo nameće samo kao jedinstveno rešenje i ovom idejom automatski se isključuje bilo kakav vid liberalne demokratije. Kada govorimo o taktici Sirijski islamski front jasno je stavio do znanja da pojedinci, grupe i plemena koje na bilo koji način podržavaju režim Bašara al Asad svakako mogu biti meta napada ovog fronta. Najčešće pribegavaju gerilskom načinu ratovanja, detoniranju bombi iz daleka, prepadima i zasedama. Borci su uglavnom Sirijci mada su neke članice pre osnivanja Sirijskog islamskog fronta primale i dobrovoljce iz drugih zemalja tu pre svega mislim na Al Šam, ali ne u nekom imponantnom broju jer većina dobrovoljaca koja nije iz Sirije popunjavala borbene redove Al Nusre. Sve formacije koje čine Sirijski islamski front imale su nameru da kroz formiranje ove krovne organizacije obezbede sebi podršku, odnosno da sarađuju i da pomažu jedni drugima uz obavezan stav da se zadrži njihov individualni organizacioni identitet. Nakon godinu dana broj članova ove organizacije sa početnih 11 sveo se na 6. Dakle ova ideja ipak nije uzela toliko maha koliko se smatralo da će uzeti.

Ipak, i posle ovih podela organizacija je ostala na imponantnom broju od 30.000 boraca što je može se reći jedna osrednja armija. Kad se sve ovo uzme u obzir Sirijski islamski front ne možemo

stvarno zvati alijansom već svojevrsnom "aglomeracijom lokalnih jedinica". Jer svaka od ovih grupacija ukorenjena je u nekom selu, gradu, ili provinciji odnosno nekoj familiji ili klanu i kao takva ostaje lojalna samo svom komadantu. Možemo uzeti za primer prebacivanje boraca iz jednog područja u drugi - nikad se neće boriti istim žarom kao što bi se borili za svoju bazu odnosno svoju familiju, svoj klan. Ili pak možemo doći do situacije kad dve ili više frakcija zajedno zauzmu neki krucijalni resurs ili vojnu opremu - kako to podeliti. Sve su to razlozi koji su i doveli do slabljenja ove organizacije odnosno gubljenja podrške od strane njenih prvobitnih članica. Tako da kada uzmemo ovaj broj od 30.000 vojnika na prvi pogled deluje imponantno al kad malo bolje razmislite i shvatite da je ovaj broj raspršen po celoj sirijskoj teritoriji i da nikad ne nastupa u punom sastavu već u manjim odredima i nije toliko zastrašujuć. Često se postavljalo pitanje ko finansira ovaj projekat odnosno Sirijski islamski front i stvarala se bezpotrebna fama i misterija oko toga. Ako uzmemo na primer Al Šam jednu od najjačih i najmasovnijih organizacija unutar ovog fronta i javno se zna da Al Šam funkcioniše na osnovu finansijske pomoći koja stižu najviše iz Kuvajta i Katara da li treba dalje da analiziramo ili možemo izvesti logičan zaključak. Za razliku od drugih organizacija kad govorimo o vođenju same organizacije ova nema titulu "emira", već "savet lidera" sastavljen od predstavnika svih frakcija koje su članice Sirijskog islamskog fronta. Na čelu saveta je šef (al-qaid al-amm) koji je politička a ne religijska figura. Na ovoj funkciji je od samog osnivanja bio Abu Abdullahal-Hamawi poznatiji kao Hasan Abud o kojem sam već pisao dakle lider Al Šama. Iako je postojao veliki broj funkcija unutar organizacije najveći broj odnosno najvažnije funkcije su bile u rukama Al Šama. Tako na primer javnosti se uvek obraćao potparol organizacije Abu Abderahman al Suri (Abu Abderrahman al-Souri) čije je pravo ime Muhamed Talal Bazerbaši (Mohammed Talal Bazerbashi) takođe vodeći član Al Šam mreže (Lund, 2013). Jako bitnu stvar nisam pomenuo a to je da je pored svoje vojne podrške Sirijski islamski front pružao i humanitarnu pomoć Asadovim ne-istomišljenicima. Pored distribucije hrane, vode, šatora, ćebadi Sirijski islamski front je pružao i nastavnu, odnosno pomoć u vidu edukacije stanovništva u ratom razorenim područjima. Takođe uspostavljali su šerijatske

sudove tamo gde je došlo do totalnog kolapsa pravnog sistema usled ratnih dejstava. Dakle vidimo da je pored svoje vojne funkcije ova organizacija za razliku od drugih imala i svoju humanu stranu. Ipak to nije bilo dovoljno, dešavale su se razne podele unutar organizacije te je morala da se sprovede ozbiljna reorganizacija koja se desila novembra 2013. godine. Razlog je jasan od početnih 11 osnivača 6 je preostalo i one sada čine centralu Sirijskog islamskog fronta odnosno novonastale organizacije Islamskog fronta koji smo već pominjali. Takođe neke od ovih organizacija su u svoje redove akvizirali neke od grupacija, brigada i frakcija. Ključne grupacije koje su bile sastavni deo Islamskog fronta i koje su ga vodile su:

- Ahrar Al Šam – deluje na celoj teritoriji Sirije
- Ansar Al Šam – deluje u severnoj Latakiji
- Sukor Al Šam – deluje u Idlib provinciji
- Liva Al Tavhid – deluje u Alepu
- Džaiš al Islam – deluje u okolini Damaska
- Kurdski islamski front – deluje na granici sa Turskom

Rukovodstvo ove organizacije podeljeno je na sledeći način, na mesto lidera saveta-Šure postavljen je Ahmed abu Isa iz Sukor Al Šama, na mesto negovog zamenika postavljen je Abu Omar Hreitan iz Liva Al Tavhida, mesto generalnog sekretara pripao je Liva Al Haku i na tu poziciju postavljen je šaik Abu Rateb, ured za šerijat pripao je Al Šamu i na tu poziciju postavljen je Abul Abas Al Šami, politički sektor pripao je takođe Al Šamu i na tu poziciju postavljen je Hasan Abud dok je vojni sektor pripao Džaiš al Islamu i na tu poziciju je postavljen Zahran Alouš (Lund, 2013). Ovako organizovana grupacija koja je na vrhuncu moći imala između 40.000 i 70.000 boraca a uz to je bila potpomognuta od strane Saudijske Arabije, Turske i Katara, obećavala je mnogo ali je 2014 godina bila fatalna za ovu organizaciju jer je većina njenih lidera ubijena uključujući i njenog političkog lidera Hasana Abuda. Do početka 2015. godine Islamski front se gotovo raspao gde Ahrar al Šam manje više

apsorbuje preostale grupacije ili brigade Islamskog fronta.

6 ZAKLJUČAK

Na osnovu gore navedenog teksta, možemo zaključiti da su mnoge terorističke organizacije delovale ili još deluju na prostoru Sirije ali su zbog prevelikog fokusa na jednu od najpoznatijih terorističkih organizacija poznatiju kao Islamska država, totalno skrajnute. Zahvaljujući svojoj sposobnosti da se brzo prilagodi, terorizam samim tim i terorističke organizacije koje se ovde pominju, menjaju se po svojoj sadržini, tipovima, oblicima, načinima delovanja ali njihov cilj ostaje isti a to je izazivanje osećanja straha i borba svim raspoloživim sredstvima radi ostvarenja svojih ideoloških, verskih i političkih ideja. Svaki vid terorizma pa i ovaj koji je predstavljen u ovom radu oduzima ono za šta smo se vekovima borili i što nam je najdraže a to je sloboda, on predstavlja iskru straha i širi osećaj nepoverenja u društvu samim tim remeti njegovo normalno funkcionisanje. U ovom radu predstavljene su neke od najznačajnijih terorističkih organizacija na teritoriji Sirije koje su doprinele razvoju terorizma na ovim prostorima i postavile temelje razvoja ekstremnih delovanja u ovom ratom zahvaćenom području. Neke od pomenutih terorističkih organizacija su nestale, neke su se pregrupisale a većina je apsorbovana od strane većih i bolje organizovanih grupacija. Zahvaljujući globalnim centrima moći odnosno njihovim političkim a pre svega ekonomskim ciljevima, otvara se prostor sa dalje funkcionisanje i širenje ovih radikalnih organizacija. Neprijatelj je sada spreman i na otvorenu borbu jer je zahvaljujući „petrodolaru“ i složenom finansijskom i fiskalnom mehanizmu opremio svoju vojsku od kalašnjikova do tenkova i uradio ono što nije niko u poslednjih sto godina, a to je brisanje kolonijalnih granica čime pojedine terorističke organizacije postaju značajan geopolitički faktor na Bliskom istoku i šire.

CITIRANI RADOVİ

Abouzeid, R. (2012). *Meet the Islamist Militants Fighting Alongside Syria's Rebels*. New York: Time.

FDD's Long War Journal. (2017). *Al Qaeda and allies announce 'new entity' in Syria*. FDD's Long War Journal.

- Gordon, Barnard. (2012). *U.S. Places Militant Syrian Rebel Group on List of Terrorist Organizations*. New York : New York Times.
- Hassan, H. (2014). *Front to Back*. Washington, D.C: The FP Group.
- Joscelyn, T. (2014). *Ahrar Al Sham Leader Criticizes Head of Islamic State of Iraq and the Sham*. Long War Journal, Foundation for the Defense of Democracy.
- Joscelyn, T. (2013). *Al Qaeda in Iraq, Al Nusrah Front Emerge as Rebranded Single Entity*. Washington D.C.: Long War Journal, Foundation for Defense of Democracies.
- Joscelyn, T. (2014). *Al Qaeda's Chief Representative in Syria Killed in Suicide Attack*. Long War Journal, Foundation for the Defense of Democracy,.
- Karouny, M. (2015). *Insight - Syria's Nusra Front May Leave Qaeda to Form New Entity*. London: Reuters UK.
- Lund, A. (2014). *Fighting in Aleppo, Resisting Geneva: An Interview With the Tawhid Brigade*. Washington, D.C: Carnegie Endowment for International Peace.
- Lund, A. (2013). *Say Hello to the Islamic Front*. Stockholm: Swedish Institute of International Affairs.
- Lund, A. (2013). *Syria's salafi insurgents: The rise of the Syrian Islamic Front*. Stockholm: Swedish Institute of International Affairs.
- Lund, A. (2014). *The Politics of the Islamic Front, Part 1: Structure and Support*. Washington, D.C.: Carnegie Endowment for International Peace.
- Roggio, B. (2014). *Al Nusrah Front Launches Joint Assaults with Numerous Syrian Rebel Groups*. Long War Journal. Foundation for the Defense of Democracies.
- Schmidt, E. (2012). *C.I.A. Said to Aid in Steering Arms to Syrian Opposition*. New York: The New York Times.
- Sinjab, L. (2013). *Guide to the Syrian Rebels*. London: BBC News.
- Zaman, A. (2014). *Fight against IS helps PKK gain global legitimacy*. Babelmed.
- Zelin, A. (2017). *How Al Qaeda survived drones, uprisings and the Islamic State*. Washington D.C.: Washington Institute for Near East Policy.

Datum prve prijave: 19.07. 2018.

Datum prijema korigovanog članka: 27.11.2019.

Datum prihvatanja članka: 11.10.2019.

Kako citirati ovaj rad? / How to cite this article?

Style – APA Sixth Edition:

Bursać, B. (2019, 10 15). Terorističke organizacije u Siriji. (Z. Čekerevac, Ed.) *FBIM Transactions*, 7(2), 7-16. doi:10.12709/fbim.07.07.02.02

Style – Chicago Sixteenth Edition:

Bursać, Boris. 2019. "Terorističke organizacije u Siriji." Edited by Zoran Čekerevac. *FBIM Transactions* (MESTE) 7 (2): 7-16. doi:10.12709/fbim.07.07.02.02.

Style – **GOST Name Sort**:

Bursać Boris Terorističke organizacije u Siriji [Journal] // FBIM Transactions / ed. Čekerevac Zoran. - Beograd : MESTE, 10 15, 2019. - 2 : Vol. 7. - pp. 7-16.

Style – **Harvard Anglia**:

Bursać, B., 2019. Terorističke organizacije u Siriji. *FBIM Transactions*, 15 10, 7(2), pp. 7-16.

Style – **ISO 690 Numerical Reference**:

Terorističke organizacije u Siriji. **Bursać, Boris**. [ed.] Zoran Čekerevac. 2, Beograd : MESTE, 10 15, 2019, FBIM Transactions, Vol. 7, pp. 7-16.